

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813
IJSR 2016; 2(1): 50-52
© 2016 IJKS
www.kannadajournal.com
Received: 28-11-2015
Accepted: 30-12-2015

ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಡಾ. ಧನಂಜಯ ಬಿ.ಜಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಚರ್ಚಿತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಿ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನ ಅಥವಾ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನತಾಂತ್ರಿಕ ಅಥವಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶರವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಗರೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಮತ್ತು ವಲಸೆಯಿಂದ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರಿಯವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಳಹಂತದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವ ಅಥವಾ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ. ಈ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾಕಾರರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಶಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು 1957ರಲ್ಲಿ ಬಲವಂತನ ರಾಯ್ ಮೆಹತ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಈ ಸಲಹೆ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಆಶಾಕಿರಣ ಅಲ್ಲದೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ದೊರೆಯಿತು. ರಾಜ್ಯ, ರಾಜಕಾರಣ, ಸರ್ಕಾರ, ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು, ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಕೆಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರದ ಜನರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗತೊಡಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವು.

ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಅರ್ಥ

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ. ಕಾರಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ತಾವೇ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇನ್ನೂ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಎಂದರೆ “ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ” ಎನ್ನಬಹುದು.

Correspondence

ಡಾ. ಧನಂಜಯ ಬಿ.ಜಿ.

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಹೊಸಮನೆ, ಭದ್ರಾವತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವು.

ಆದರೆ 90ರ ದಶಕದ ನಂತರ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷ ನಾಯಕತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಧ್ಯೇಯಗಳು

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸು.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜನತೆ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ.
3. ಸ್ವಯಂ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಸುವಿಕೆ.
4. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಬಳಕೆ.
5. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಜಾಗೃತಿ, ಮತ್ತು ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಸನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು.
6. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
7. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೀಡುವುದು.
8. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂವಿಧಾನ ತಜ್ಞರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಕನಸು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಕಾರ ರೂಪ ಪಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬೃಹತ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳು, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಜಾತೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾರಣ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ (ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ/ಸಂಸ್ಥೆ) ಪಡೆದ ನಾಯಕರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಥವಾ ಅದಾಯ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ವ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಆತಂಕ ಅವರದು. ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ನಾಯಕತ್ವದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಾದವಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಸಂಕೇತ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ 1993ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ 73 & 74

ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪದ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 1983ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಜನರ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಮ ಅಥವಾ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಅನೇಕ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಕೆಳಹಂತದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಾತೀತಾ ಎಂದರೂ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.
2. ಜಾತೀಯತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.
3. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಆರೋಪ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.
4. ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗದವರು ನಿರ್ಧಾರಕ ಅಂಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
5. ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ, ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದರಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ
6. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವ ಆರೋಪವಿದೆ.
7. ಚುನಾವಣೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಆತ್ಮೀಯತೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.
8. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆದಾಯವಿಲ್ಲದ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಪರಿಹಾರಗಳು

1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.
2. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ತುರ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಕೂಡ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕು.
3. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ, ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ ಸಂಘಟಿಸಬೇಕು
4. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ 5 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
5. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನೇರವಾಗಿ ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಬೇಕು.
6. ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರೂಪಣೆ, ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಬೇಕು.
7. ಭ್ರಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅಧಕ್ಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿ/ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು / ಸದಸ್ಯರನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆಸುವ ವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.

8. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.
9. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅರ್ಹರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರನ್ನು ಜನತೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವವಿರಬೇಕು.
10. ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು.
11. ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತಿತರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
12. ಅಧಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಬೇಕು ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಅರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕನಸು ನನಸು ಮಾಡಬೇಕು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿವೆ. 1950 ರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ವಹಿಸಿರುವ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 1983 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿದೆ. 1989 ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಮಂಡಲ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮಿತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಹಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಶತಶತಮಾನದಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗದವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯಲು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು, ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ ದೊರೆತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿದುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆನ್ನಬಹುದು.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. Gokale BK. Political Science Theory and Governmental machinery, Himalaya Publishing House, Bombay; c1964
2. Bhombri CP. Public Administration in India, Vikas, Delhi; c1973
3. Rajashekar HM. Indian Government and Politics, Kiran Mysore; c1999
4. Pylee MY. India's Constitution.
5. Mahajan VD. The Constitution of India.
6. Deb K. Rural Development in India. Since Independence struling publisher, New Delhi- Bengaluru; c1986.
7. Singh SP. Sarva Shikshana Abhiyana, Yojana September 2005; c2005.